

FORORD

Den professionelle sproglærer

Med dette nummer giver Sprogforum et bidrag til diskussionen om lærer-professionalisme¹. Hvad kendetegner den professionelle sproglærer i dag? Vi har i de foregående numre beskæftiget os med nogle vigtige udviklingslinjer i sprog- og kulturpædagogikken i disse år: sprogfagenes kultur- og samfundsside, betydningen af elevautonomi, udvikling af ordforråd, udvikling af kommunikativ kompetence, og arbejdet med tekster og nye medier. Der er tale om mange nye krav og ændrede prioriteringer.

Dette nummer gør status, både ved at levere en kritik af læreruddannelserne, der i dag ikke lever op til at kvalificere de kommende sproglærere tilstrækkelig alsidigt, og ved at give nogle bud på hvad der kræves af en sproglærer. Tidshorisonten er, som Niels Iversen fremhæver i sin artikel, de næste 60 år.

Den professionelle sproglærer skal have kompetencer både i snæver og i bred forstand. I centrum står den nødvendige faglige og fagdidaktiske kompetence, sprogligt såvel som kulturelt. Men sproglærernes pædagogiske opgaver går i dag langt videre: de skal kunne bidrage til elevernes bredere identitetsudvikling i den moderne, internationaliserede verden², de skal lære eleverne hvordan de kan tilegne sig

sprog uden for klassen, de skal kunne udnytte kontaktfladerne til andre fag, og de skal kunne reflektere over deres egen rolle og praksis. Disse opgaver bør læreruddannelserne tage alvorligt, både inden for fremmedsprogfagene og inden for dansk som andetsprog.

Vi har i dette nummer forsøgt at give et signalement af sproglærerkvalifikationer, uanset sprog, niveau og uddannelsesform, men dog med en vis prioritering af folkeskolen, fordi denne sektor har en særlig aktualitet i dag, hvor folkeskolelæreruddannelsen står for en grundlæggende revision, og hvor (folkeskole)lærerrollen diskuteres ivrigt. I forbindelse med forberedelsen af sproglærere til de gymnasiale uddannelser vil vi i øvrigt henvise til bogen "Sprogundervisning i de højere uddannelser", hvor bl.a. Karen Sonne Jakobsen fortæller om hvordan man kan give sproglig vejledning og bidrage til universitetsstuderendes sproglige bevidsthedsdannelse.

Vi lægger ud med en artikel af Niels Iversen om hvad professionalisering betyder for fremmedsprogslærere - fra sproguddannelse til sproglæreruddannelse. Anne Holmen og Lars Holm bidrager med et bud på nødvendige kvalifikationer for lærere i dansk som andetsprog for voksne. Folkeskolens

undervisning i dansk som andetsprog belyses af **Kitte Søndergård Kristensen**.

Jens-Jørgen Kofod og **Claus Tilling** fokuserer på den mundtlige side af lærerrollen og taler bl.a. for bedre kvalifikationer i retorisk kritik, også i sprogfagene. Forholdet mellem fagdidaktik og almen didaktik diskuteres af **Gerd Gabrielsen**, der specielt retter blikket mod efterbearbejdelsen af praksis i klasseværelset.

Udvikling af interkulturel kompetence diskuteres af **Roy Langer** med udgangspunkt i et workshopforløb vedr. tysk *Landeskunde* integreret med sprogfærdighedstræning. I tilslutning til artiklen er der gengivet en gruppediskussion af forholdet mellem sprog og kultur i uddannelsen, med udgangspunkt i workshopforløbet. Derefter er der en artikel af **Henning Nølle** som sætter grammatikundervisningen i en funktionel sammenhæng. **Dorte Etzerodt** og **Margrethe Mørch Olsen** diskuterer problematikken vedr. sidefagsuddannelsen på universiteterne. Temanummeret slutes af med et indlæg af **Flemming Olsen** om perspektiverne i samværet med den fremmedsprogede litterære tekst i klasseværelset.

De indrammede citater, der findes rundt omkring i nummeret, er taget fra projektet: "*Sproglærernes identitet i den europæiske integrationsproces*" v. Karen Risager m.fl. Projektet er nærmere omtalt side 20.

På vores åbne sider bidrager **Lone Ambjørn** med erfaringer fra gruppeeksamen i spansk på Handelshøjskolen i Århus.

I den sprogpoltiske kronik behandler **Karen Margrethe Pedersen** nabosprogsproblematikken i den dansk-tydske grænseregion.

Litteratur

- Reisby**, Kirsten: Læreropgaver i moderniteten. i: Cederstrøm, John m. fl. (red.): Lærerprofessionalisme. Unge Pædagoger, 1993.
- Giddens**, Anthony: *Modernity and Self-Identity*. Cambridge, Polity Press, 1991.
- Jakobsen**, Karen Sonne: Fremmedsprogsundervisning på RUC - forandringer og opfordringer. i: Bülow-Møller, Rie m.fl. (red.): Sprogundervisning i de højere uddannelser. ADLA, Roskilde Universitetscenter, 1995.

Noter

- 1 Se f.eks. bogen „Lærerprofessionalisme“, bl.a. K. Reisbys artikel om læreropgaver i moderniteten.
- 2 Se f.eks. Giddens 1991.

Redaktionen